

Ungern 24-29/4 2008

-Nisse Nilsson Hammenhög

Under sista veckoslutet av april 2008 åkte sex personer från Fågelföreningen Tärnan på en skådarresa till Ungern. Utresan skedde en torsdag och hemresan en tisdag. Totalt hade vi fyra hela skådardagar och fem nätter vilket vi tyckte var alldeles lagom. Efter lite studier av litteratur och reserapporter hade vi valt att ägna oss åt två specifika områden under resan. Bükkbergen som är ett stort lövskogsbeklätt bergsområde i nordöstra Ungern. Dessutom ville vi naturligtvis besöka Hortobagy som ligger i östra Ungern.

Sammantaget tyckte vi att Ungern var ett mycket trevligt skådarland. Mycket fågel och många roliga arter när mellaneuropa och sydeuropa möts i en häftig mix! Människorna var mycket gästvänliga trots dålig engelska. God mat och bra boenden. Kort sagt ett bra land för behaglig och rolig skådning.

Resa

Vi flög med Wizzair från Skavsta flygplats till Budapest. Flygresan tar knappt 2 timmar. Biljettpriset varierade beroende på när man bokade men låg mellan 1100-1500 kronor tur och retur.

Hyrbil

En 7-sitsig Opel Safira som hyrdes via Hertz. Kanske lite för trång för sex personer. Bensinen är något billigare än i Sverige. Men eftersom landet är ganska litet så behöver det inte bli några jättesträckor som man behöver köra. Vägarna var i allmänhet väldigt bra.

Resrutt

Dag 1	Ankomst till Budapest klockan 17.00. Resa upp till Noszvaj.
Dag 2	Morgonskådning runt hotellet och senare skådning i Bükkbergen
Dag 3	Morgonskådning runt hotellet och senare skådning under färden ner mot Hortobagy. Vi hann med lite kvällsskådning i Hortobagyområdet
Dag 4	Hela dagen i Hortobagyområdet
Dag 5	Hela dagen i Hortobagyområdet
Dag 6	Hemresa. Incheckning 10.30. Planet lyfter 13.00

Inkvartering

Vi bokade in oss på två boenden. Nämnas kan att det i Ungern finns mängder av boenden. Allt från privata rum till stora flådiga lyxhotell. Det hade gått utmärkt att åka dit obokad för den som vill luffa runt lite i omgivningarna. Någon svårighet att få tag på rum kan det knappast råda. På följande ställen bodde vi:

Nomad Hotel Sifokut Noszvaj som ligger i södra kanten av Bükkbergen. Man åker till Eger och kör sen en mindre väg upp mot Noszvaj. I västra kanten av Noszvaj ligger en liten by som heter Sifokut. Detta lilla hotell kräver ett hedersomnämmande. Ett utmärkt hotell som alltid ställde upp på våra skådarönskningar. Hotellet har inhyst skådare förut och vet liksom hur vi är funtade. Vi vill äta och sova, å sen vill vi i lugn och ro ägna oss

åt vår egen insnöade värld. Vi fick stora och fina lägenhetsrum, utmärkt mat och högklassig skådning alldeles utanför dörren. Nämnas kan att vi hade hela 8 hackspettsarter inom promenadavstånd från hotellet. Bland dessa ingick vitrygg, mellan- och gråspett. Detta hotell håller lite högre standard. Vi betalade ca 450 kronor per person och natt. Men kom ihåg att i detta ingick en fin frukostbuffé och en rejäl trerätters middag samt ganska mycket dricka därtill! I Sverige hade vi inte ens fått drickan för det priset.

Patkos Csarda Pansio. Ett betydligt enklare pensionat som ligger alldeles vid väg 33 som förbinder Budapest med Debrecen. Patkos gick inte alls att jämföra med Nomad hotel i Noszvaj. Men stället var mycket billigt och inkvarteringen var helt acceptabelt. Vi delade på två trebäddsrum och betalade ca 50 kronor per person och natt. Sen tillkom all mat som dock också var billig men helt OK. Patkos Csarda ligger mycket strategiskt till vid Hortobagys västra port och det var ur denna synvinkel ganska smart att bo här för att ha nära till skådningen. Stället saknade det där lilla extra men var billigt, enkelt och klart godkänt. Minervauggla i hotellträdgården!

Entréer

Inom Hortobagy ska man betala en entréavgift. Vi förstod inte riktigt varför. Men vi betalade en gruppbiljett vid ett naturcenter som låg granne med Patkos Csarda. Vi åkte runt ganska fritt i området och det fanns aldrig någon som ville kolla vårt kvitto. Men så var det. Det kostade oss bara ca 30 kronor per dag. Då ingick stora delar av pustaområdena och även Halasto fishponds. Tydligt finns det en privat entreprenör som äger Ohat fishponds som också tar betalt. Vi skådade där också men utan att besvara oss med att fråga någon om betalning och vi kunde skåda ganska obehindrat utan att någon kom och ville ha pengar av oss.

Bükkbergen

Vi hade bestämt oss för att vi skulle åka upp i Bükkområdet vår första dag. Vi hade stora förhoppningar på Bükkbergen när vi åkte upp. Tyvärr blev vi lite besvikna. Området är verkligen storslaget. Ett stort bergsområde beklätt med stora lövskogar av bok, avenbok, sykomorlön, naverlön, bergek, turkisk ek med mera. Men området var på grund av all skog ganska svårskådat och det var svårt att hitta bra utkikspunkter. Vi hade hoppats på många hackspettar och fina observationer på örnar. Visst fick vi se en mindre skrikörn och lite hackspettar. Men utdelningen av hackspettar runt vårt hotell var så bra att vi i efterhand skulle ha skådat mer i den södra bergskanten och inte åkt upp i bergen. Vi hade dessutom en magnifik uppvisning av två kejsarörnar precis när vi hade åkt ut ur Bükkområdet strax söder om staden Miskolc. Kort sagt verkar kantzonerna bättre än att åka in i skogsområdet. Det finns ett område längre upp i nordost som heter Zemplén-hills i Tokajområdet som tydligen ska vara riktigt bra för rovfåglar. Hade vi gjort om resan hade vi bott på vårt hotell i Noszvaj för hackspettarnas skull, men vi hade valt att åka upp en dag mot Zemplén för rovfågarna.

Tard nära Bogacs

Strax söder om Bükkbergen nära Bogacs ligger Tard. Detta område visade sig vara ganska bra. Vi hade bra utsikt över stora vidder och såg skapligt med rovfåglar. I området fanns flera sandnipor där det fanns bohål av biätare. Vi var i Ungern i tidigaste laget men

lyckades hitta en biätare. Vi såg även en mindre skrikörn, två ormörnar, en hona stäpphök, höksångare, kornsparvar med mera.

Tisza lake

Där den stora landsvägen (33) passerar sjön Tisza har man bra utkik åt bägge sidor och man kan se stora och fina vattenspeglar. Här såg vi stora mängder med träsktärnor (läs flera hundra av alla tre arterna), flera dvärgskarvar, skedstorkar, natthägrar med mera.

Hortobagy

Hortobagy är en stor nationalpark i östra Ungern mellan Budapest och Debrecen. Den domineras av stora milsvida ytor av den klassiska *Pustan*. Stora grässtäpper där man ofta får en känsla av Stora alvaret på Öland. Precis som på alvaret finns det på de torra stäpperna kärr, våtmarker samt en och annan skogsdunge. I Hortobagy finns även ett flertal fiskdammar där ungrarna med glädje fiskar karp och mal. Dessa dammar drar till sig stora mängder sjöfåglar.

Hortobagyområdet är stort. Nedan nämnda lokaler ingår i Hortobagyområdet:

-Nagyivan Pusta

Nagyivan Pusta är ett klassiskt ställe för stortrapp. Man kör mot det lilla samhället Nagyivan på en något sämre asfalterad väg. När man närmar sig Nagyivan kan man hålla utkik efter vägarna för på fälten kan nog trapparna gå lite var som helst. Enligt Gosneys guide så hade vi ett tips på ett fågeltorn strax nordost om byn. Detta var inte så lätt att hitta. Men efter att ha gjort några försök på små traktorvägar så hittade vi till slut tornet som stod inklämt i en liten trädrida. Från tornet hade vi bra span både mot norr och mot söder. Till slut fick vi syn på 7-8 stortrappar på ganska långt avstånd norrut. Vi gjorde ett försök att åka åt det hållet där vi sett trapparna vilket var lättare sagt än gjort. Men vi fick till slut se en stor och tung trapphane göra en flyguppvisning på nära avstånd. I området såg vi även ängshök och rödspovar.

-Nagyivans kyrkogård

Eftersom vi hade ett tips om tornuggla från denna kyrkogård så var detta besök en självklarhet. Vi stod nedanför kapelltornet på kyrkogården under två timmar för att följa skymningen. Vi hade vitstjärnig blåhake, sydnäktergal, småfläckig sumphöna. Nämnas kan också att inte mindre än 158 natthägrar flög över oss i skymningen. Det jagade förbi både horn- och minervauuggla. Från pustan hördes ett ivrigt kväkande av grönfläckiga paddor. Vi blev till slut lite otåliga då inget hände. Men efter att från mobiltelefonen ha spelat upp tornuggleläte tog det bara två sekunder innan en tornuggla kom utfarande. Som tur var tittade alla uppåt eftersom den snabbt rundade kyrktornet och försvann. Fem sekunder senare var skådespelet över.

-Vägskälet Nagyivan

Vid det lilla vägskälet på väg 33 där avtaget mot Nagyivan ligger finns en ordentlig aftonfalkskoloni. Vi såg säkerligen minst 20 aftonfalkar i området. Även lite tornfalkar, brunhökar och härfågel.

-Darassa

Denna plats ligger i norra Hortobagy och är mycket bra för rovfåglar. Vi stod här på vår sista eftermiddag och hade i området minst 3 kejsarörnar, 2 mindre skrikörnar, 1 ormörn, 5-6 örnvråkar, 1 tatarfalk, 1 svart stork, 7 bronsibisar. Denna plats är värd flera timmar och ger utdelning om man har tålamod.

-Halasto fiskdammar

Ett stort dammsystem där man lätt kan lägga en hel dag. Mycket träsktärnor, hägrar, skedstorkar, bronsibisar, dvärgskarvar änder med mera. I vassarna sitter vitstjärniga blåhakar, vassångare, trastsångare, skägg- och pungmesar. Har man tålamod så kan man här jobba fram kaveldunsångare. Vi orkade inte.

-Ohats fiskdammar

Även detta är ett stort dammsystem med flera dammar. Dammarna varierar i kvalité beroende av vattentillgången. Troligen reglerar de vattnet mellan dammarna så att vissa dammar ibland kan torrläggas, vilket då gynnar vadare. När vi var nere hade vi två jättebra dammar alldeles söder om stora landsvägen. Den ena var torrlagd och där gick skärfläckor, myrspovar, kaspiska trutar med mera. Den andra var vattenfylld och hade svarthalsade doppingar, vitögda dykänder med mera. Här hade vi en obs på svart stork och flera obsar på kejsarörn. Norr om landsvägen fanns flera vattenfyllda dammar med mycket dykänder, simänder, doppingar, dvärgskarvar, hägrar, skedstorkar med mera.

-Våtmark strax öster om Hortobagy

Strax öster om byn Hortobagy finns än mindre våtmark med en långsmal skogsdunge intill. I skogsdungen fanns en aftonfalkskoloni. I våtmarken såg vi styltlöpare och rödspovar.

Artlista

Gråhakedopping

Ohat fishponds.

Skäggdopping

Mindre allmän i dammarna i Hortobagyområdet.

Svarthalsad dopping

Sågs med flera ex i Ohats fishponds.

Smådopping

Sparsam i dammarna i Hortobagyområdet.

Storskarv

Mindre allmän i dammarna i Hortobagyområdet.

Dvärgskarv

Allmän i dammarna i Hortobagyområdet.

Rördrom

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Natthäger

Allmän. Bland annat totalt 158 ex överflygande i skymningen över Nagyivans kyrkogård.

Rallhäger

Sparsam. Enstaka individer.

Silkeshäger

Sparsam. Enstaka individer.

Ägretthäger

Allmän på odlingsmark, dammar, kanaler.

Gråhäger

Mindre allmän i dammarna i Hortobagyområdet.

Purpurhäger

Sågs sparsamt men dagligen i Hortobagyområdet

Vit stork

Mycket allmän i odlingsbygd.

Svart stork

1 ex överflygande över de södra av Ohats fishponds 27/4. 1 ex rastande vid Darassa 28/4.

Bronsibis

16 ex Halasto fishponds 27/4. 7 ex förbiflygande vid Darassa 28/4.

Skedstork

Allmän i dammarna i Hortobagyområdet.

Knölsvan

6 ex Ohats fishponds.

Grågås

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Vitkindad gås

Ett ”tiotal” rastade tillsammans med grågäss, västra Hortobagyområdet

Bläsand

Ca 30 ex i en liten våtmark strax öster om Hortobay.

Gräsand

Allmän i dammarna i Hortobagy

Skedand

40-50 ex i Ohat fishponds.

Snatterand

1 ex i Ohat fishponds.

Kricka

Ca 30 ex i en liten våtmark strax öster om Hortobagy.

Årta

1 par i dike vid Nagyivans kyrkogård. 3-4 ex i Ohat fishponds.

Brunand

Allmän i dammarna i Hortobagy

Vitögd dykand

Mindre allmän Ohat fishponds.

Havsörn

1 2k+ Darassa 28/4

Ormörn

2 ex Tard 26/4, 1 ex i Mezöksat-området mellan Bükk och Hortobagy 26/4, 1 ex Darassa 28/4

Brun kärrhök

Allmän i Hortobagyområdet

Ängshök

Enstaka ex sågs i Hortobagyområdet. Förmodligen hade de precis anlänt.

Stäpphök

1 hontecknad förbiflygande vid Tard 26/4

Sparvhök

Mindre allmän

Ormvråk

Allmän

Örnvråk

5-6 ex Darassa 28/4.

Mindre skrikörn

1 ex Bükkbergen 25/4. 1 ex Tard 26/4. Minst 2 ex Darassa 28/4.

Kejsarörn

2 gamla fåglar sågs söder om Miscoz i södra kanten av Bükkbergen 25/4. 2 ex Ohat fishponds 27/4 och 1 ex samma plats 28/4. Minst 3 ex i Darassa 28/4.

Tornfalk

Allmän.

Aftonfalk

En koloni (minst 10 ex sågs) vid en dunge/våtmark strax öster om byn Hortobagy 28/4.

Ytterligare en stor koloni finns vid vägskälet mot Nagyivan. Här sågs ca 20 ex 26-27/4.

Tatarfalk

1 ex Tard 28/4.

Vaktel

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Fasan

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Vattenrall

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Småfläckig sumphöna

1 ex spelade nära Nagyivans kyrkogård 27/4.

Sothöna

Allmän i Hortobagyområdet.

Stortrapp

7-8 ex på Nagyivan pusta 27/4.

Styltlöpare

15-20 ex vid våtmark öster om Hortobagy 28/4.

Skärfläcka

8-10 ex vid södra dammarna av Ohat fishponds 27-28/4.

Tofsvipa

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Brushane

Ett flertal hörda och svårседda i högt gräs Halasto fishponds 27/4.

Enkelbeckasin

1 ex Halasto fishponds 27/4. 1 ex i våtmark nära Patkos Csarda hotell 27/4.

Rödbena

1 ex Halasta fishponds 27/4.

Grönbena

Ett flertal hörda men svårседda i högt gräs Halasto fishponds 27/4. 1 ex väster om byn Nagyivan 27/4.

Myrspov

15 ex vid södra dammarna av Ohat fishponds 27/4.

Rödspov

Allmänt häckande ute på Hortobagys pustaområden.

Storspov

10-15 ex vid södra dammarna av Ohat fishponds 27/4.

Småspov

4 ex vid södra dammarna av Ohat fishponds 27/4.

Dvärgmå

Sparsam i sjön Tisza och i dammarna i Hortobagy.

Skrattmå

Allmän i Hortobagyområdet.

Kaspisk trut

Flockar sågs rasta bland annat i Ohat fishponds

Silltrut

Enstaka ex sågs i Ohat fishponds.

Fisktärna

1 ex Halasto fishpods 27/4.

Svarttärna

Vanlig i sjön Tisza och i dammarna i Hortobagy.

Vitvingad tärna

Vanlig i sjön Tisza och i dammarna i Hortobagy.

Skäggvärna

Vanlig i sjön Tisza och i dammarna i Hortobagy.

Ringduva

Allmän i Bükkområdet

Skogsduva

Allmän i Bükkområdet

Tamduva

Allmän

Turkduva

Allmän

Turturduva

Mindre allmän

Gök

1 ex nära Patkos Csarda 29/4.

Tornuggla

1 ex utflygande ur kapelltornet vid Nagyivans kyrkogård 27/4.

Hornuggla

1 ex förbiflygande vid Nagyivans kyrkogård. 1 kull med ungar i trädriddå vid fågeltornet på Nagyivans pusta.

Minervauuggla

1-2 ex hördes kvällar och nätter runt Patkos Csarda. 1 ex förbiflygande vid Nagyivans kyrkogård 27/4.

Biätare

1 ex Tard 26/4.

Härfågel

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Göktyta

3 ex Nozsvaj 25-26/4

Gråspett

1-2 ex Nozsvaj 25-26/4

Gröngöling

1 ex Nozsvaj. Även hörd uppe i Bükkbergen.

Spillkråka

Hörd både i Nozsvaj och uppe i Bükkbergen.

Mellanspett

1 ex strax ovanför Nozsvaj 25/4. 2 ex i Nozsvaj 26/4.

Mindre hackspett

1 ex ropande nära Nozsvaj.

Större hackspett

Mindre allmän i Bükkområdet.

Vitryggig hackspett

1 ex trummande strax ovanför Nozsvaj 26/4. 1 ex trummande uppe i Bükkbergen 26/4.

Sånglärka

Allmän i odlingslandskap.

Tofslärka

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Ladusvala

Allmän

Hussvala

Allmän

Backsvala

Sågs rikligt runt Halasto fishponds.

Ängsfiolärka

Några observationer i Hortobagyområdet.

Trädfiolärka

1 ex överflygande och lockande Patkos Csarda pensionat 27/4.

Gulärta

Mindre allmän i Hortobagyområdet

Sädesärta

Allmän

Forsärta

1 par i bäcken bakom Nomad hotel i Nozsvaj 25-26/4

Gärdsmyg

Mindre allmän i Bükkområdet

Rödhake

Allmän

Sydnäktergal

Allmän

Blåhake (*vitstjärnig*)

Mindre allmän i Hortobagyområdet

Svart rödstjört

Allmän

Rödstjört

Mindre allmän i Bükkområdet

Buskskvätta

Några fåglar sågs nere på slätten. Men den svarthakade dominerade klart.

Svarthakad buskskvätta

Allmän

Stenskvätta

Mindre allmän i Hortobagyområdet

Koltrast

Allmän

Rödvinge trast

Några observationer i Bükkområdet.

Taltrast

Mindre allmän i Bükkområdet

Dubbeltrast

Några observationer i Bükkområdet.

Björktrast

Mindre allmän i Bükkområdet

Vassångare

Allmän i Hortobagyområdet

Sävsångare

Allmän i Hortobagyområdet

Rörsångare

Allmän i Hortobagyområdet

Trastsångare

Mindre allmän i Hortobagyområdet

Höksångare

Mindre allmän. Framförallt i solbelysta buskage längs vägslänter och betesmarker i norra Ungern. Gärna i solbelysta brynkanter mellan skog och öppen mark. Vanligare upp mot Bükk än nere mot Hortobagyområdet.

Törnsångare

Hade nog precis anlönt. Hördes sjungande bland annat i Tard.

Ärtsångare

Allmän

Svarthätta

Allmän i Bükkområdet

Gransångare

Allmän i Bükkområdet

Grönsångare

Mindre allmän i Bükkområdet

Halsbandsflugsnappare

Allmän i Bükkområdet

Skäggmes

Mindre allmän i dammarna vid Ohat och Halasto.

Pungmes

Halasto fishponds

Stjärtmes

Allmän i Bükkområdet. Sågs även i skogsdungar och trädgårdar längre ner mot Hortobagyområdet.

Svartmes

Allmän i Bükkområdet

Talgoxe

Allmän i Bükkområdet

Blåmes

Allmän i Bükkområdet

Nötväcka

Mindre allmän i Bükkområdet

Trädkrypare

Mindre allmän i Bükkområdet

Sommargylling

Flera sjungande i området runt Nomad hotel i Nozsvaj. De första anlände troligen när vi var där. När vi kom ner till Hortobagyområdet satt de och sjöng lite varstans.

Nötskrika

Sågs sparsamt i Nozsvaj och i Bükkbergen.

Skata

Allmän

Kaja

Sparsam

Råka

Allmän

Kråka

Allmän

Korp

Mindre allmän.

Stare

Allmän i odlingslandskap.

Gråsparv

Allmän i odlingslandskap.

Pilfink

Mindre allmän. Framförallt uppe i Bükkområdet.

Bofink

Allmän. Framförallt uppe i Bükkområdet.

Gulhämpling

Allmän. Framförallt uppe i Bükkområdet.

Grönfink

Allmän. Framförallt uppe i Bükkområdet.

Steglits

Allmän.

Hämpling

Mindre allmän.

Stenknäck

Allmän. Framförallt uppe i Bükkområdet.

Gulsparv

Mindre allmän i odlingsmark

Sävsparv

Mindre allmän i Hortobagyområdet.

Kornsparv

Mindre allmän i odlingsmark